



ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Martina Rihkrand
Martina.Rihkrand@transpordiamet.ee

Teie 28.04.2026

Meie 13.05.2026 nr 2.3-8/26/1769-2

Vastus Transpordiameti selgitustaotlusele opt-out nimekirja kohta

Andmekaitse Inspektsioon (AKI) sai Teie selgitustaotluse, milles küsite, kas klientide e-posti aadresse võib säilitada *opt-out* nimekirjas määramata tähtajaga üksnes selleks, et tagasisidesüsteemist ei saadetaks neile edaspidi tagasisideküsimustikke.

Esmalt selgitan, et AKI ei saa selgitustaotlusele vastates anda konkreetsele andmetöötlusprotsessile siduvat õiguslikku hinnangut, see on võimalik ainult järelevahtemenetluses. Seetõttu anname Teile järgnevalt üldised selgitused.

Üldjuhul *opt-out* nimekirja pidamine, mille ainus eesmärk on tagada, et isikule ei saadetaks edaspidi vastava sisuga teateid/küsitlusi, on iseenesest kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) põhimõtetega, kui andmetöötlus on rangelt piiratud selle eesmärgi täitmisega ning säilitatakse minimaalselt vajalik andmestik. *Opt-out* ehk keelunimekirjade säilitamine on oluline meede, mis võimaldab vastutaval töötlejal täita oma kohustust austada andmesubjekti õigust keelata oma andmete töötlemine, mis aitab vältida olukorda, kus isik lisatakse ekslikult uuesti aadressaatide hulka.

IKÜM artikli 21 kohaselt on andmesubjektil õigus esitada vastuväide isikuandmete töötlemisele juhul, kui töötlemise õiguslik alus on avalikes huvides ülesande täitmine või avaliku võimu teostamine (IKÜM artikli 6 lõike 1 punkt e) või õigustatud huvi (IKÜM artikli 6 lõike 1 punkt f), ning otseturunduse korral on vastuväide absoluutne. Otseturunduse kontekstis rõhutab ka IKÜM preambula põhjendus 70, et isikul peab olema õigus igal ajal ja tasuta esitada vastuväide otseturundusele ning seda õigust tuleb selgelt esile tuua.

IKÜM artikli 5 lõike 1 punkt e sätestab säilitamise piiramise põhimõtte, mille kohaselt hoitakse isikuandmeid tuvastataval kujul mitte kauem, kui on vajalik töötlemise eesmärgi saavutamiseks. *Opt-out* nimekirja puhul on töötlemise eesmärk püsiv (vältida edasist kontakti võtmist), mistõttu võib säilitamine olla ka pikaajaline. Selle tagamiseks, et isikuandmeid ei säilitataks vajalikust kauem, on vastutaval töötlejal kohustus määrata kindlaks tähtajad andmete kustutamiseks või nende säilitamise vajaduse korrapäraseks läbivaatamiseks. Kui kontrolli tulemusel selgub, et andmete säilitamine ei ole enam rangelt vajalik ja osutub taotletavate eesmärkide seisukohast liiasseks, tuleb need kustutada. *Opt-out* nimekirja säilitamine on seega lubatud seni, kuni vastutav töötleja tegeleb aktiivselt selle tegevusega, mille kohta loobumine on esitatud. Kui tegevus lõpetatakse või eesmärk kaob, muutub ka keeldunute andmete edasine säilitamine õigustvastaseks. Isikuandmete säilitamine igavesti on vastuolus andmekaitse aluspõhimõtetega.

IKÜM artikkel 17 sätestab õiguse andmete kustutamisele, kuid see õigus ei ole absoluutne. Viidatud artikli 17 lõike 3 punkti b kohaselt ei kohaldu kustutamiskohustus ulatuses, milles töötlemine on vajalik juriidilise kohustuse täitmiseks või avalikes huvides ülesande täitmiseks / avaliku võimu teostamiseks. Isiku vastuväite täitmine on sellisel juhul juriidiline kohustus, mille täitmine eeldab minimaalset kirjet *opt-out* nimekirjas. Kui isik esitab kustutamise nõude, võib andmetöötaja üldjuhul kustutada tema andmed nõ aktiivsetest andmebaasidest, kuid jätta *opt-out* nimekirja minimaalse blokeerimiskirje, kui see on vajalik selleks, et isiku varasemat vastuväidet/loobumist tegelikult järgida ja vältida edasist kontakti võtmist.

Kuigi tegemist on piiratud ulatuses ja rangelt määratud eesmärgil andmete säilitamisega, siiski peab ka *opt-out* nimekirjade puhul arvestama IKÜM kõikide nõuetega, sh tagama andmete turvalisuse ja andmesubjekti õigused. *Opt-out* nimekirja haldamisel on soovitatav lisaks eeltoodud põhimõtete järgimisele rakendada ka järgmisi meetmeid:

- Hoida *Opt-out* nimekirja aktiivsetest aadressaatide loenditest eraldi turvalises keskkonnas ning piirata sellele juurdepääsu rollipõhiselt.
- Säilitada ainult see, mis on vajalik blokeerimiseks: nt e-posti aadress, blokeeringu ulatus (nt „tagasisideküsitlused“), kuupäev ning kanal, mille kaudu loobumine esitati.
- Kaaluda, kas *opt-out* nimekirjas saab e-posti aadressi asemel kasutada turvalist tehnilist lahendust (nt soolatud räsiväärtus), et vähendada riske andmelekkes.
- Dokumenteerida säilitamise loogika ning kirjeldada see töötlemistoimingute dokumentatsioonis (sh andmekaitsetingimustes).
- Tagada, et loobumisvõimalus oleks selge ja lihtne ning et isikut teavitatakse tema vastuväite/loobumise registreerimisest. Õigus esitada vastuväide peab olema esitatud selgelt ja eraldi muust infost.

Loodame, et meie selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Irina Meldjuk

jurist

peadirektori volitusel